

พระราชบัญญัติ
การธนาคารพาณิชย์
พ.ศ. ๒๕๐๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๕

เป็นปีที่ ๑๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการธนาคาร-
พาณิชย์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะ
รัฐสภา ดังต่อไปนี้

ฉบับพิเศษ หน้า ๒

เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๘๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การธนาคารพาณิชย์” หมายความว่า การประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามหรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้ และใช้ประโยชน์เงินนั้นในทางหนึ่งหรือหลายทาง เช่น (ก) ให้กู้ยืม (ข) ซื้อ ขาย หรือเก็บเงินตามตั๋วแลกเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด (ค) ซื้อหรือขายเงินปรีวรรตต่างประเทศ ทั้งนี้จะประกอบธุรกิจประเภทอื่นอันเป็นประเพณีที่ธนาคารพาณิชย์พึงกระทำด้วยหรือไม่ก็ตาม

“ธนาคารพาณิชย์” หมายความว่า ธนาคารที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการธนาคารพาณิชย์ และหมายความรวมถึงสาขาของธนาคารต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการธนาคารพาณิชย์

“เงินกองทุน” หมายความว่า เงินซึ่งชำระแล้ว เงินสำรองซึ่งรวมทั้งเงินสำรองอื่นที่ได้จัดสรรจากกำไรสุทธิ และกำไรสุทธิคงเหลือหลังจากการจัดสรรแล้วรวมกัน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ ธนาคารพาณิชย์จะตั้งขึ้นได้ก็แต่ในรูปบริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี

คำขออนุญาตต้องมีรายการตามที่รัฐมนตรีกำหนด และจะดำเนินการเพื่อจัดตั้งบริษัทจำกัดได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี ในการนี้รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรก็ได้

เมื่อได้จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดแล้ว ให้แจ้งการจดทะเบียนต่อรัฐมนตรีเพื่อขอรับใบอนุญาต

มาตรา ๖ การประกอบการธนาคารพาณิชย์โดยตั้งเป็นสาขาของธนาคารที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี ในการนี้รัฐมนตรีจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขก็ได้

ฉบับพิเศษ หน้า ๔

เล่ม ๑๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

สาขาของธนาคารต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบ
การธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงสินทรัพย์ไว้ในประเทศไทยตาม
จำนวน ชนิด วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดใน
ราชกิจจานุเบกษา

ในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๓ ให้ถือว่า
สินทรัพย์ตามวรรคสองเป็นเงินกองทุน

มาตรา ๑ ธนาคารพาณิชย์นอกจากสาขาของธนาคาร
ต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธนาคารพาณิชย์
อาจเปิดสาขาได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ถ้าขอ
อนุญาตต้องมีรายการตามที่รัฐมนตรีกำหนด ในการนี้รัฐมนตรี
จะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขก็ได้

มาตรา ๘ ห้ามมิให้บุคคลใดนอกจากธนาคารพาณิชย์
ประกอบธนาคารพาณิชย์

มาตรา ๙ ห้ามมิให้บุคคลใดนอกจากธนาคารพาณิชย์ใช้ชื่อ
หรือคำแสดงชื่อในธุรกิจว่า “ธนาคาร” หรือคำอื่นใดที่มี
ความหมายเช่นเดียวกัน

มาตรา ๑๐ ให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนไม่ต่ำกว่า
อัตราส่วนกับ

(๑) สิ้นทรัพย์ทั้งสิ้น ตามอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี อัตรานั้นต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าและไม่เกินร้อยละสิบห้า

(๒) สิ้นทรัพย์แต่ละประเภท ตามอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

สิ้นทรัพย์ตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ไม่รวมถึงเงินสดเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เงินฝากที่ธนาคารอื่นในหรือนอกราชอาณาจักร หลักทรัพย์รัฐบาลไทยและสิ้นทรัพย์อื่นที่รัฐมนตรีกำหนด

สิ้นทรัพย์ตามวรรคหนึ่ง (๒) ธนาคารแห่งประเทศไทยจะไม่กำหนดก็ได้

การกำหนดตามมาตรานี้ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่การกำหนดตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) จะให้ใช้บังคับก่อนสิบห้าวันนับแต่วันประกาศมิได้

มาตรา ๑๑ ให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินสดสำรองไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยแต่ละวันเป็นอัตราส่วนกับยอดเงินฝากไม่ต่ำกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าและไม่เกินกว่าร้อยละสิบ อัตราส่วนที่ดำรงนั้นธนาคารแห่งประเทศไทย

เล่ม ๑๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

จะกำหนดให้ถือเอาส่วนเฉลี่ยตามระยะเวลาไม่น้อยเท่าใดก็ได้
และอาจกำหนดให้ถือเอาหลักทรัพย์รัฐบาลไทยเป็นส่วนหนึ่งของ
เงินสดสำรองที่พึงดำรงนั้นก็ได้

ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี
จะกำหนดให้รวมยอดเงินให้เบิกเกินบัญชีที่ยังมิได้จ่ายไปเข้ากับ
ยอดเงินฝากที่ต้องมีเงินสดสำรองนั้นด้วยก็ได้

การกำหนดตามมาตรานี้ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แต่การกำหนดอัตราส่วนเงินสดสำรองกับยอดเงินฝากตามความ
ในวรรคแรกและการกำหนดให้รวมยอดเงินให้เบิกเกินบัญชีที่ยัง
มิได้จ่ายไปเข้ากับยอดเงินฝากตามความในวรรคสอง จะให้ใช้
บังคับก่อนสิบห้าวันนับแต่วันประกาศมิได้

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ลดทุนโดยมิได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

(๒) ให้กรรมการของธนาคารพาณิชย์นั้นกู้ยืมเงิน

การให้กู้ยืมเงินดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นการให้กรรมการผู้นั้น
กู้ยืมเงินด้วย

(ก) การให้กู้ยืมเงินแก่ภริยาหรือสามีของกรรมการ
ผู้นั้น

ฉบับพิเศษ หน้า ๓

เล่ม ๑๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

(ข) การให้กู้ยืมเงินแก่ห้างหุ้นส่วนสามัญที่กรรมการ
ผู้นั้น หรือภริยาหรือสามีของกรรมการผู้นั้นเป็นหุ้นส่วนอยู่ หรือ

(ค) การให้กู้ยืมเงินแก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่กรรมการ
ผู้นั้น หรือภริยาหรือสามีของกรรมการผู้นั้นเป็นหุ้นส่วนจำพวก
ไม่จำกัดความรับผิดชอบ

(๓) รับหุ้นธนาคารพาณิชย์นั้นเป็นประกัน

(๔) ประกอบการค้า หรือธุรกิจอื่นใดที่ไม่เกี่ยวกับหรือ
เนื่องจากการธนาคารพาณิชย์

(๕) ซื้อหรือมีไว้เป็นประจำซึ่งอสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่
เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับดำเนินธุรกิจ หรือสำหรับพนักงานและ
ลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์นั้นตามสมควร หรือเป็นการซื้อ
อสังหาริมทรัพย์ที่จำนองไว้แก่ธนาคารพาณิชย์นั้นจากการ
ขายทอดตลาดโดยคำสั่งของศาล

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่ตกเป็นของธนาคารพาณิชย์เนื่อง-
จากการชำระหนี้ การประกันต้นเงินที่จ่ายให้กู้ยืมไปหรือเนื่อง-
จากการที่ธนาคารพาณิชย์ได้ซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่จำนองไว้แก่
ธนาคารพาณิชย์นั้นจากการขายทอดตลาดโดยคำสั่งของศาลจะ
ต้องจำหน่ายภายในเก้าปีนับแต่วันที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตกเป็น
ของธนาคารพาณิชย์ หรือภายในกำหนดเวลากว่านั้นตามที่ได้

ฉบับพิเศษ หน้า ๘

เล่ม ๑๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ใช้เป็นสถานที่สำหรับดำเนินธุรกิจ หรือสำหรับพนักงานและลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์นั้น

(๖) ซื่อ หรือมีหุ้นหรือหุ้นกู้ในบริษัทจำกัดใดเป็นจำนวนเกินร้อยละสิบของเงินทุนในบริษัทจำกัดนั้น

(๗) รับหุ้นธนาคารพาณิชย์จากธนาคารพาณิชย์อื่นเป็นประกัน หรือ

(๘) จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้แก่กรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์นั้นเป็นค่านายหน้าหรือเป็นค่าตอบแทนสำหรับหรือเนื่องแต่การกระทำหรือการประกอบธุรกิจใดๆ ของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ นอกจากบำเหน็จ เงินเดือน เงินรางวัลและเงินเพิ่มอย่างอื่นบรรดาที่พึงจ่ายตามปกติ

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์ให้กู้ยืมเงิน หรือให้เครดิตโดยการซื้อ ซืลด หรือรับช่วงซืลด ตัวเงินอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งในขณะใดขณะหนึ่งเกินอัตราส่วนกับเงินกองทุน ตามอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี ทั้งนี้ เว้นแต่ได้รับผ่อนผันจากรัฐมนตรี ในการผ่อนผันนั้น รัฐมนตรีจะผ่อนผันโดยมีเงื่อนไขก็ได้

การให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นการให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่บุคคลนั้นด้วย

(๑) การให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่ภริยาหรือสามีของบุคคลนั้น

(๒) การให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่ห้างหุ้นส่วนสามัญที่บุคคลนั้น หรือภริยาหรือสามีของบุคคลนั้นเป็นหุ้นส่วน

(๓) การให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่บุคคลนั้น หรือภริยาหรือสามีของบุคคลนั้นเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด หรือ

(๔) การให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่บริษัทจำกัดที่บุคคลนั้น และหรือภริยาหรือสามีของบุคคลนั้นถือหุ้นอยู่เป็นจำนวนเงินเกินกึ่งหนึ่งแห่งทุนของบริษัท

ความในสองวรรคก่อนไม่ใช้บังคับแก่กรณีที่ธนาคารพาณิชย์

(๑) ให้กู้ยืมเงินโดยการซื้อหลักทรัพย์รัฐบาลไทย หรือหลักทรัพย์อื่นที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(๒) ให้กู้ยืมเงินโดยมีประกันด้วยหลักทรัพย์รัฐบาลไทย หรือหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินอื่นตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่ไม่เกินมูลค่าแห่งหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินที่ธนาคารพาณิชย์นั้นได้ตราคาร์บไว้เป็นประกัน หรือ

เล่ม ๓๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

(๓) ให้เครดิตโดยการซื้อ^๕ ซอลด^๕ หรือรับช่วงซอลด^๕ ตัวเงินตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

การกำหนดตามมาตรานี้ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่การกำหนดตามวรรคหนึ่งจะให้มีบังคับก่อนสิบห้าวันนับแต่วันประกาศมิได้^๖

มาตรา ๑๔ อัตราดังต่อไปนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

(๑) อัตราสูงสุดสำหรับดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์พึงจ่ายสำหรับเงินฝากแต่ละประเภท ในกรณีที่ให้ผู้ฝากเงินได้รับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดเนื่องจากการฝากเงินนอกจากดอกเบี้ย ให้ถือว่าเงินหรือทรัพย์สินที่ให้แก่นั้นนั้นเป็นดอกเบี้ยด้วย

(๒) อัตราสูงสุดสำหรับดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์พึงเรียกสำหรับธุรกิจแต่ละประเภท ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดเนื่องจากธุรกิจนั้นๆ ให้ถือว่าเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับนั้น เป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลดด้วย

(๓) อัตราสูงสุดสำหรับค่าบริการที่ธนาคารพาณิชย์พึงเรียกสำหรับธุรกิจประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท

(๔) อัตราต่ำสุดสำหรับเงินมัดจำที่ธนาคารพาณิชย์พึงเรียกในการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตไปต่างประเทศ สำหรับการ

เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

ได้มาซึ่งสินค้าโดยทั่วไป และหรือสินค้าแต่ละประเภท

(๕) อัตราต่ำสุดสำหรับหลักประกันเป็นทรัพย์สินที่
ธนาคารพาณิชย์พึงเรียกในการค้าประกันตามลักษณะของธุรกิจ
และหรือตามวงเงินในการค้าประกัน

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไม่เรียกเงินมัดจำในการเปิด
เลตเตอร์ออฟเครดิต หรือไม่เรียกหลักประกันในการค้าประกัน
ให้ถือว่าธนาคารพาณิชย์เรียกเงินมัดจำหรือหลักประกันต่ำกว่า
อัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามความใน (๔) หรือ
(๕) แล้วแต่กรณี

การกำหนดอัตราตาม (๔) และ (๕) จะกำหนดยกเว้น
มิให้ใช้บังคับในกรณีเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตให้แก่ทบวงการ-
เมืองหรือองค์การของรัฐ หรือการค้าประกันทบวงการเมืองหรือ
องค์การของรัฐก็ได้

อัตราตาม (๓) (๔) และ (๕) ธนาคารแห่งประเทศไทย
ไทยจะไม่กำหนดก็ได้

การกำหนดตามมาตรานี้ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๕ ให้ธนาคารพาณิชย์ประกาศรายการย่อตาม-
แบบที่รัฐมนตรีกำหนด แสดงหนี้สินและสินทรัพย์ที่มีอยู่ในวัน
ทำงานวันสุดท้ายของทุกเดือน หรือในวันอื่นที่รัฐมนตรียินยอม

และให้เสนอประกาศนั้นแก่รัฐมนตรีหนึ่งฉบับโดยยื่นต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

ประกาศนั้นให้ปิดไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานภายในวันที่สี่สิบเอ็ดของเดือนถัดไป และให้ลงในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยหนึ่งฉบับด้วย เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๖ ให้ธนาคารพาณิชย์ตามมาตรา ๕ ประกาศงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนภายในสี่เดือนนับแต่วันสิ้นปีธุรกิจของธนาคารพาณิชย์และก่อนวันประชุมใหญ่ งบดุลนั้นจะต้องมีการรับรองของผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชานั้นต้องเป็นผู้ซึ่งรัฐมนตรีเห็นชอบด้วย และต้องมีใช้กรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์นั้น

ให้ธนาคารพาณิชย์ตามมาตรา ๖ ประกาศงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนของธนาคารต่างประเทศที่ธนาคารพาณิชย์นั้นเป็นสาขาภายในเวลาสี่เดือนนับแต่วันสิ้นปีธุรกิจของธนาคารต่างประเทศนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามีเหตุขัดข้องอันสมควร

ประกาศตามมาตรา ๑๖ ให้ปิดไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงาน

มาตรา ๑๗ ในการติดต่อกับประชาชน ให้ธนาคารพาณิชย์เปิดทำงานตามเวลาและหยุดทำงานตามวันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี และให้

เล่ม ๓๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

ธนาคารพาณิชย์ประกาศเวลาทำงานและวันหยุดทำงานไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงาน

มาตรา ๑๘ ธนาคารพาณิชย์ใดหยุดทำการจ่ายเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์นั้นแจ้งให้รัฐมนตรีทราบทันที และห้ามมิให้ทำกิจการใด ๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรีแล้วให้รายงานโดยละเอียดแสดงเหตุที่ต้องหยุดทำการจ่ายเงินภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่หยุดทำการจ่ายเงิน

มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งเป็นกรรมการหรือดำรงตำแหน่งอื่นในธนาคารพาณิชย์ใดเป็นกรรมการหรือดำรงตำแหน่งอื่นในธนาคารพาณิชย์อื่นอีกในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้เว้นแต่ตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมาย หรือตำแหน่งที่ไม่มีหน้าที่ปฏิบัติหรือให้ความเห็นเกี่ยวแก่การดำเนินการของธนาคารพาณิชย์

มาตรา ๒๐ ธนาคารพาณิชย์ใดฝ่าฝืนเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งให้เลิกสาขาตามที่ได้อนุญาตไปแล้ว แล้วแต่กรณี หรือจะสั่งควบคุมธนาคารพาณิชย์นั้นก็ได้ แต่ถ้าเห็นสมควร รัฐมนตรีจะสั่งให้ธนาคารพาณิชย์นั้นปฏิบัติการเพื่อแก้ไขให้เป็นไปตามเงื่อนไขเสียก่อนภายในเวลาที่รัฐมนตรีกำหนดก็ได้

มาตรา ๒๑ ธนาคารพาณิชย์ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งธนาคารพาณิชย์นั้นมิให้แจกหรือจำหน่ายเงินกำไรทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยให้นำเงินกำไรนั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนไปเพิ่มทุนสำรอง หรือไปเพิ่มสินทรัพย์ที่ต้องดำรงตามมาตรา ๖ แล้วแต่กรณี และรัฐมนตรีจะสั่งห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์นั้นให้กู้ยืมหรือลงทุน หรือให้ทำได้ภายใต้เงื่อนไขใดๆ จนกว่าธนาคารพาณิชย์นั้นจะปฏิบัติตามด้วยก็ได้

มาตรา ๒๒ ธนาคารพาณิชย์ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ เป็นเนื่องนิจ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์นั้นให้กู้ยืมหรือลงทุน หรือให้ทำได้ภายใต้เงื่อนไขใดๆ จนกว่าธนาคารพาณิชย์นั้นจะปฏิบัติตามด้วยก็ได้

ธนาคารพาณิชย์ใดฝ่าฝืนคำสั่งของรัฐมนตรีตามวรรคก่อน รัฐมนตรีจะสั่งควบคุมธนาคารพาณิชย์นั้นก็ได้

มาตรา ๒๓ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ธนาคารพาณิชย์ยื่นรายงานลับมีรายการตามที่รัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้จะให้เป็นตามระยะเวลาหรือเป็นครั้งคราวและจะให้ทำคำชี้แจงข้อความเพื่ออธิบายหรือขยายความแห่งรายงานนั้นก็ได้ รายงานลับและคำชี้แจงนี้ให้ยื่นต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

มาตรา ๒๔ รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์เพื่อตรวจสอบและรายงานกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ หรือจะมอบอำนาจให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ก็ได้ แต่ไม่ว่าในกรณีใดๆ รัฐมนตรีจะตั้งหรือมอบอำนาจให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ให้ทำการตรวจเพื่อทราบกิจการหรือทรัพย์สินของเอกชนคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะที่มีหรือปรากฏอยู่ในธนาคารพาณิชย์ใดๆ มิได้

มาตรา ๒๕ เมื่อรัฐมนตรีได้รับรายงานการตรวจสอบจากผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์และเห็นว่าฐานะหรือการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ใดอยู่ในลักษณะอันจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายร้ายแรงแก่ประโยชน์ของประชาชน รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือจะสั่งควบคุมธนาคารพาณิชย์นั้นก็ได้ แต่ถ้าเห็นสมควรรัฐมนตรีจะสั่งให้ธนาคารพาณิชย์นั้นปฏิบัติตามเพื่อแก้ไขฐานะหรือการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์นั้นเสียก่อนภายในเวลาที่รัฐมนตรีกำหนดก็ได้

มาตรา ๒๖ เมื่อปรากฏว่าธนาคารพาณิชย์ใดหยุดทำการจ่ายเงิน ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งบุคคลที่รัฐมนตรีเห็นสมควรเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสอบสวนพฤติการณ์ และเมื่อได้รับ

รายงานการสอบสวนจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งควบคุมธนาคารพาณิชย์นั้นได้

มาตรา ๒๓ ในการสั่งควบคุมธนาคารพาณิชย์ใด ให้รัฐมนตรีแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้ธนาคารพาณิชย์นั้นทราบ และเปิดเผยไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานของธนาคารพาณิชย์นั้น กับทั้งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยหนึ่งฉบับ

มาตรา ๒๔ ในการควบคุมธนาคารพาณิชย์ใด ให้รัฐมนตรีตั้งคณะกรรมการควบคุมธนาคารพาณิชย์นั้น ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสองคน คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่จัดดำเนินการของธนาคารพาณิชย์นั้นได้ทุกประการ และให้ประธานกรรมการเป็นผู้แทนของธนาคารพาณิชย์นั้น

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งและกำหนดอำนาจและหน้าที่พนักงานควบคุมธนาคารพาณิชย์คนหนึ่งหรือหลายคนให้ปฏิบัติภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่งได้

การตั้งคณะกรรมการและการแต่งตั้งกรรมการปฏิบัติหน้าที่
แทนประธานกรรมการให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๕ เมื่อรัฐมนตรีได้แจ้งคำสั่งควบคุมธนาคารพาณิชย์ใด ห้ามมิให้กรรมการและพนักงานของธนาคารพาณิชย์กระทำการของธนาคารพาณิชย์นั้นอีกต่อไป เว้นแต่จะได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการควบคุมธนาคารพาณิชย์

มาตรา ๓๐ เมื่อรัฐมนตรีได้แจ้งคำสั่งควบคุมธนาคารพาณิชย์ใด ให้กรรมการ พนักงานและลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์นั้นจัดการอันสมควรเพื่อปกป้องรักษาทรัพย์สินและประโยชน์ของธนาคารพาณิชย์ไว้ และรับรายงานกิจการและมอบสินทรัพย์พร้อมด้วยสมุดบัญชี เอกสาร ดวงตราและสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ให้แก่คณะกรรมการควบคุมธนาคารพาณิชย์โดยมิชักช้า

มาตรา ๓๑ เมื่อธนาคารพาณิชย์ใดถูกควบคุม ให้ผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือเอกสารของธนาคารพาณิชย์นั้นแจ้งการครอบครองให้คณะกรรมการควบคุมธนาคารพาณิชย์ทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๓๒ เมื่อคณะกรรมการควบคุมธนาคารพาณิชย์เห็นว่า ธนาคารพาณิชย์ที่ถูกควบคุมสมควรจะดำเนินกิจการของ

ตนเองได้ ให้รายงานให้รัฐมนตรีทราบ ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรก็ให้ส่งเลิกการควบคุม และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยหนึ่งฉบับ

มาตรา ๓๓ เมื่อคณะกรรมการควบคุมธนาคารพาณิชย์เห็นว่า ธนาคารพาณิชย์ที่ถูกควบคุมไม่อาจดำเนินกิจการต่อไปได้ ให้รายงานให้รัฐมนตรีทราบ ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรก็ให้ส่งเลิกธนาคารพาณิชย์นั้น และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยหนึ่งฉบับ

มาตรา ๓๔ เมื่อรัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งเลิกธนาคารพาณิชย์ ให้มีการชำระบัญชี และให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีธนาคารพาณิชย์นั้น

การชำระบัญชีให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยการชำระบัญชีบริษัทจำกัด เว้นแต่การใดที่เป็นอำนาจและหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของรัฐมนตรี

มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖ ให้ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์และพนักงานเจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้กรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์มาให้อัยการ หรือแสดงสมุด บัญชี เอกสาร และหลักฐาน

เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

อื่นอันเกี่ยวกับกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ และ
ให้มีอำนาจเข้าตรวจกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์
ในระหว่างเวลาทำงานตามปกติ

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการ-
การควบคุมธนาคารพาณิชย์ หรือพนักงานควบคุมธนาคาร-
พาณิชย์ที่ได้รับมอบอำนาจ มีอำนาจสั่งให้บุคคลใด ๆ มาให้
ถ้อยคำ หรือให้แสดงหรือส่งสมุด บัญชี เอกสาร ดวงตราและ
หลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์
ที่ถูกควบคุม

มาตรา ๓๗ กรรมการควบคุมธนาคารพาณิชย์ พนักงาน-
ควบคุมธนาคารพาณิชย์ และผู้ชำระบัญชีอาจได้รับเงินค่าตอบแทน
ตามที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๘ ค่าใช้จ่ายและเงินค่าตอบแทนในการควบคุม
หรือชำระบัญชีธนาคารพาณิชย์ใด ให้จ่ายจากสินทรัพย์ของ
ธนาคารพาณิชย์นั้น

มาตรา ๓๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ ต้องระวาง
โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

มาตรา ๔๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ธนาคารพาณิชย์ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ วรรคสอง มาตรา ๗ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ หรือฝ่าฝืนคำสั่งของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และในกรณีที่เป็นความผิดต่อเนื่องกัน ให้ปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ยังทำการฝ่าฝืนอยู่

ความผิดตามมาตรา ๓ ให้คณะกรรมการที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอำนาจเปรียบเทียบได้

คณะกรรมการที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคสองให้มีจำนวนสามคน ซึ่งคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใดกระทำความผิดเพราะฝ่าฝืนมาตรา ๖ วรรคสอง มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๘ หรือฝ่าฝืนคำสั่งของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๑ กรรมการของธนาคารพาณิชย์นั้น หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๑

เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของธนาคารพาณิชย์นั้นด้วย

มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๔ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๕ หรือขัดขวางมิให้ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าตรวจกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการควบคุมธนาคารพาณิชย์หรือพนักงานควบคุมธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับมอบอำนาจซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๖ ผู้ใดได้ล่วงรู้กิจการของธนาคารพาณิชย์ใดเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ อันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยของธนาคารพาณิชย์จะ

เล่ม ๑๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

พึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยนอกตามหน้าที่ หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี ต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราช- บัญญัตินี้ใช้บังคับ

(๑) ความในวรรคสองของมาตรา ๖ ไม่ใช่บังคับแก่- ราชการพาณิชย์ที่เป็นสาขาของธนาคารต่างประเทศซึ่งประกอบ การธนาคารพาณิชย์อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

(๒) ในการปฏิบัติการตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าสินทรัพย์ที่ธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นสาขาของธนาคาร- ต่างประเทศดำรงอยู่ในประเทศไทยตามชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด เป็นเงินกองทุน

มาตรา ๔๒ ภายในระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่พระราช- บัญญัตินี้ใช้บังคับ บทบัญญัติมาตรา ๑๕ ไม่ใช่บังคับแก่บุคคล ซึ่งดำรงตำแหน่งอันต้องห้ามตามมาตราดังกล่าวอยู่แล้ว ในวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับสำหรับตำแหน่งที่ดำรงอยู่นั้น

มาตรา ๔๓ ในระหว่างเวลาที่ประกาศของธนาคารแห่ง ประเทศไทยตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๔ (๑) ยังไม่ใช่

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๓

เล่ม ๓๕ ตอนที่ ๓๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ เมษายน ๒๕๐๕

บังคับ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๘๘ มาใช้บังคับแก่ธนาคารพาณิชย์

มาตรา ๕๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ส. ธนะรัชต์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในปัจจุบันการธนาคารและการเศรษฐกิจได้ขยายตัวขึ้นเป็นลำดับ จึงสมควรได้ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ให้เหมาะสม เพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ ตลอดจนให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฝากเงินกับธนาคาร